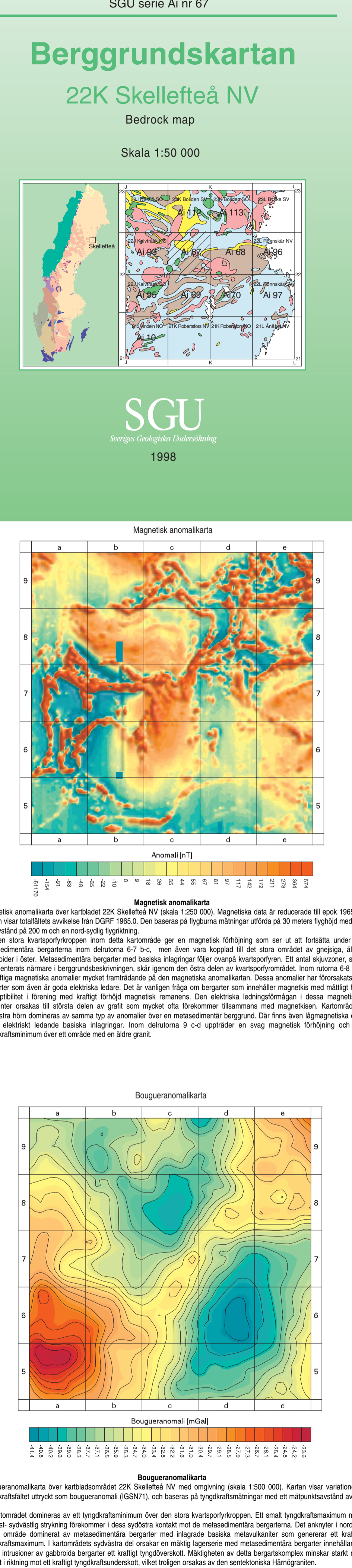

BERGRUNDEN NOM KARTOMRÅDENÄ 22K SKELLEFTEÅ OCH 22L RÖNSKÅR
INLEDNING
Kartläggningen av berggrunden inom kartområdena 22K Skellefteå och 22L Rönnskår i Västerbottens län utfördes under åren 1989 - 1994...
YBERGARTER
Sedimentära bergarter
Berggrunden inom det kartade området består till en mycket stor del av bergarter som ursprungligen har avlagrats som sediment i ett havsområde...

Vid Gårdsörberget (22K 84) finns några tunnna kalkinlagringar i en lagertäcke med metasedimentbergarter och amfibolit nära en kontakt med kvartsporfyrisk vulkanit...
Vulkaniska bergarter
Inom det havsområde, där sediment avlagrades, förekom vulkanisk aktivitet längs sprickzoner...
INTRUSIVA BERGARTER
Tidigrogna graniter
Tidigrogna graniter finns inom hela det undersökta området, men de är särskilt stora utbredning inom grånsområdet mellan de norra och södra kartområdena...
Gabbroida bergarter
Västra delen av kartområdet Skellefteå NV finns en gabbroid intrusion, som är splittrad av förkastningar...
Metakonglomerat bergarter
Metakonglomerat bergarter finns inom ett stråk från Mora (22K 2h) över Mjvatnet (22K 3) och Holmvatnet (22K 3a) fram till Storånens NAD...
Basiska till intermediära gångbergarter
De tidigrogna graniterna och metasedimentbergarterna är intruderade av intermediära till basiska gångbergarter som är äldre än de senrogna graniterna...
Sen-till postrogna graniter
Kroppar av senrogna graniter förekommer underrörda inom de norra kartområdena Rönnskår NV och Skellefteå NV...
METAMORFOSE OCH OMVÄNDLINGAR
Allmänt
Kartområdet visar ett tekniskt mönster som är utpräglat vid berggrunden där deformationen är flera stadi under påverkan av tryck och temperatur...
Plastiska deformationer
På nordvästlängden av Lilberget (22K 8a) finns några hållar som visar en särskilt skjuvning genom Revsundgranit i nordväst-sydöstlig riktning...
STRUKTURGEOLOGI
Allmänt
Kartområdet visar ett tekniskt mönster som är utpräglat vid berggrunden där deformationen är flera stadi under påverkan av tryck och temperatur...
YBERGARTER
Sedimentära bergarter
Berggrunden inom det kartade området består till en mycket stor del av bergarter som ursprungligen har avlagrats som sediment i ett havsområde...

Huvudkontor: Sveriges Geologiska Undersökning (SGU), 1998
Medgivande behövs från SGU för varje form av mångfaldigande eller återgivning av denna karta. Detta innefattar inte bara kopiering utan även digitalisering eller överföring till annat medium.

Topografiskt underlag: UTM-projektion på kartan 22K Skellefteå, 3 84 93, delvis utvidrad, med medgivande från Lantmäteriet. Geografiska längder är riktade från Greenwich. Gauss' projektion. Guldänd från referenspunkt för spridning, Lantmäteriet 1996-10-30

Skala 1:50 000
Den geologiska karteringen har utförts under åren 1989 - 1994 under ledning av Gunnar Nilsson med bistånd av Ingemar Karlsson (1989-1990) och Bengt Wigström (1989) samt kartograferna Charlotta Bratt (1991-1994), Oskar Sigurdsson (1989 - 1994) och Anders Widenlund (1989-1990).

Den geologiska karteringen har utförts under åren 1989 - 1994 under ledning av Gunnar Nilsson med bistånd av Ingemar Karlsson (1989-1990) och Bengt Wigström (1989) samt kartograferna Charlotta Bratt (1991-1994), Oskar Sigurdsson (1989 - 1994) och Anders Widenlund (1989-1990).

Den geologiska karteringen har utförts under åren 1989 - 1994 under ledning av Gunnar Nilsson med bistånd av Ingemar Karlsson (1989-1990) och Bengt Wigström (1989) samt kartograferna Charlotta Bratt (1991-1994), Oskar Sigurdsson (1989 - 1994) och Anders Widenlund (1989-1990).

Bougueranomalikarta över kartområdet 22K Skellefteå NV med omgivning (skala 1:500 000). Kartan visar variationer i tyngdkraftfältet uttryckt som bougueranomalier (GSNT), och baseras på tyngdkraftmätningar med en mättnadsvidd av ca 3 km.

Förkastningar

Mellan Sunnanå (22K 6) och Kroksjön (22K 7) visar de magnetiska mätningarna ett tydligt, sannolikt förkastningsrelaterat brott i anomaliområdet. Förkastningen har ej kunnat verifieras i hållar. Möjigen kan förekomst av några epidoxyfiska sprickor vid detta strarom av Kroksjön ha samband med densamma.

En stor vilgskärmning vid Åkenriken (22L 7b) visar spröck, kataklastisk deformation med ultrakataklaster, epidotomvandlingar och hämatsbildning i en fdgorogen granit. Förkastningen stryker i VNV-OSO-lig eller nära O-V-lig riktning och återspeglas tydligt i de magnetiska mätningarna.

NATURRESURSER

Malmförekomster

Inom kartingsområdet är endast en stratiform sulfidmalm av Skelleftefältstyp känd. Det är Långtalsgruvan (22K 9c), där Bolden Mineral AB sedan 1967 bryter zink-kopparmalm. Malmtonnaget uppges ursprungligen ha varit 4 milj. ton malm med 0.14 % Cu, 5.7 % Zn, 1.7 % Pb, 12 % S, 1.9 g/t Au och 160 g/t Ag. Malmfältet innehåller flera massiva malminster bestående av invelvik, zinkblände, blyglans och något kopparkis. De är orienterade längs kontaktan mellan en starkt omvandlad kvartsporfyrisk vulkanit (malmskvartsit) i väster och kloritformvandade mafiska tuffar i öster. I dagen ströcker sig malminnsena längs en sträcka av ca 400 m i nord-sydlig riktning. Stupningen är 70° mot öster och fältslutningen ca 65° mot nordost.

Nickel-kopparförekomster associerade med ultramafiska bergarter finns mellan Mjövättnet och Lappvattnetheden (22K 3-), vid Vallen (22L 2a) och vid Utersjöbäcken (22L 3d). Den största av förekomsterna ligger vid Lappvattnet, nordväst om Bursåm. På uppdrag av NSG provvotade förekomsten vid Lappvattnet under åren 1978-82. Malmtonnaget beräknades ursprungligen till ca 1 milj. ton malm innehållande 1% Ni och 0.21 % Cu. Magnetisk, pentlandit- och kopparkis är de viktigaste malmmineralen. Malmen bildar en 620 m lång och 1 - 10 m bred skiva som stupar ca 70° mot SSO och hålls uppar ca 20° mot öster. Större delen av malmtonnaget utgörs av brecciemalm ("ultramalm"), men det finns även disseminationsmalm och massiv malm. Brecciemälmen utpräglad i paragnejs med spridda linformade kroppar av ultramafiska bergarter. Den största ultramafiska kroppen finns i den västra delen och den är endast 80 m lång, 120 m djup och maximalt 20 m bred. De ultramafiska bergarterna är ofta metaperidotiter med "jacksonit-textur". Denna textur har liksom bildningen av brecciemälmen sannolikt samband med skjivvretelser längs malmzonen.

Guldförande kvartspångar i effluvia grönstenar och metasedimentära bergarter finns bland annat vid Krångfors (22K 8d) och Silverfors (22K 8f). Bolden Mineral AB har utmål på dessa förekomster.

Industrifälla mineral och bergarter

Vid Varuträsk (22K 9g) ligger den för sin mineraliseradom kända Ilumpeggrattan. Sedan den upptäcktes 1933 har den varit föremål för brytning vid flera tillfällen fram till 1940-talet. Bolden Mineral AB har där utvunnit kvarts, fältspat, petalit, spöulmen, armblygont, lepidolit och diverse andra sällsynta mineral.

På Rinningsberget (22L 8a) botes fältspat 1933. Brotet går under namnet Hedenstbyn.

Kalksten har brutits vid Gramnäs (22K 2e), Gåskögöden-Gravlund och Innansjön (22K 2f), Brännbergsleden (22K 2g), Käcksjöpet VNV om Kvambyn (22K 1e) samt WNV och ONO om Degemyran (22L 8b). Brotten vid Degemyran går under namnen Bergbyn och Vitesruvik. De största brotten finns mellan Gåskögöden och Gravlund.

Skelleftegranit på Viberget inom Skellefteå stad (22K 8) har vid flera tillfällen brutits som byggnadssten i liten omfattning. Vid Gäddrunderberget (22K 8d) bryter Barverket sedan 1982 krossberg av kvartsporfyrisk vulkanit. På Degerån (22L 7a) finns ett nedlagt stenbrott som möjligen kan ha brutits för krossberg.

LITTERATUR

Bergman, J., 1992: Structural geology of Grundfors, a quartz vein related gold deposit in the Skellefte district, northern Sweden. GFF 114, 227 - 234.

Gavell, S., 1955: Beskrivning till berggrundskarta över Västerbottens län. 1. Utbergsområdet inom Västerbottens län. - SGU Ca 37, 1 - 89. (English summary).

Grip, E. & Fritsch, R., 1973: Malm i Sverige 2. Norra Sverige. - Åtnyckel & Wiksell Läromedel Stockholm. ISBN 91-20-03191-2.

Grip, E. & Russell, R.W., 1971: Two new boulders of orbicular rocks from the Skellefte district, northern Sweden. - GFF 93, 177-214.

Högbom, A., 1937: Skelleftefältet med angränsande delar av Västerbottens och Norrbottens län. - SGU C 389, xx - xx. Kumpulainen, R., 1995: Jan-Säcksåberget. An intrusion breccia in the Palaeoproterozoic of northern Sweden. -

Stockholms Universitet, Institutionen för geologi och geoteknik, Föreläsningsrapport

Nilsson, G., 1985: Nickel-copper deposits in Sweden. In: Papunen, H. & Gorunov, G.I. (Editors): Nickel-copper

deposits of the Baltic Shield and the Scandinavian Caledonides. - Geological Survey of Finland, Bulletin 333, 313 -

392. ISBN 951-690-197-2.

Quensel, P., 1952: The paragenesis of the Varuträsk pegmatite. - Geol Mag. LXXXX, 49 - 60. Quensel, P., 1960: The Varuträsk pegmatite. In: Grip, E., Quensel, P., Geijer, P. & Ljunggren, S. (Editors): Sulphide

and iron ores of Västerbotten and Lappland, Northern Sweden. - Guide to excursions Nos. A, 27 and C 22.

Int.Geol.Congr. XXXI Session, Norden 1960.

Rickard, D., 1969: The Skellefte field. Excursion guide no. 4. Th JACODD symposium. - SGU Ca 82, 1 - 54.

Shah, N.A., Kiers, L., Kumpulainen, R., Sundberg, A. & Wik, N.G., 1989: Kalksten och epidot i Sverige. Del 1. Norra Sverige. - SGU Rapport och Meddelande nr 54.

Statens Industriverk, 1979: Berg och malm i Västerbottens län. Utredning från Statens Industriverk. - SIND 1979:9.

Talbot, C.J., 1988: A desk analysis of the tectonic history of the Långtal mine, Skellefte district, Sweden. - Econ. Geol. 83, pp. 647 - 656.

Tegginen, F.R., 1924: Sveriges äldare malmer och bergverk. SGU Ca 17, 102 - 110 - 117.

Wallo, W., 1987: Early Proterozoic bimodal volcanism, hydrothermal activity, and massive sulphide deposition in the Bolden-Långdal area, Skellefte district, Sweden. - Econ. Geol. 82, pp. 440 - 456.